

Van experiment naar toepassing

Fieldlab als springplank voor innovatie

Nederland loopt voorop in innovaties rond energie, klimaat en de gebouwde omgeving. Toch blijft de stap van experiment naar toepassing een uitdaging. Op de TU Delft Campus brengen fieldlabs onderzoekers, bedrijven en overheden samen om innovaties te testen en klaar te maken voor gebruik in de praktijk.

Praktijk en onderzoek versterken elkaar

Twee perspectieven komen samen in The Green Village op de TU Delft Campus. Marjan Kreijns, directeur van The Green Village, werkt dagelijks aan het mogelijk maken van testen en opschalen. Hannah Fults, promovendus aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU Amsterdam), onderzoekt binnen het programma Fieldlabs@Scale van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) hoe fieldlabs bijdragen aan opschaling.

Waar Marjan zich richt op de praktijk, onderzoekt Hannah hoe opschaling werkt. Ze volgt

innovaties gedurende één tot twee jaar en analyseert welke factoren helpen om oplossingen verder te brengen. Die combinatie van praktijk en onderzoek levert waardevolle inzichten op voor innovatoren en beleidsmakers.

Beschermde omgeving om te testen

The Green Village noemt zichzelf nadrukkelijk een fieldlab: een beschermde experimenteeromgeving. "We noemen het een openluchtlaboratorium," zegt Marjan. "Alles is echt, maar je mag hier falen." Innovaties worden eerst getest in het lab, daarna in het fieldlab en pas daarna toegepast in

de echte wereld. In deze omgeving kunnen oplossingen worden aangepast en verbeterd voordat ze breder worden uitgerold.

Op het terrein staan acht woningen waar veertien bewoners wonen. Geen techspecialisten, maar gewone mensen die nieuwe technologie in hun dagelijks leven uitproberen. Hun ervaringen leveren waardevolle feedback op. "Het gaat niet alleen om techniek," zegt Marjan. "De gebruikerservaring bepaalt of een innovatie later echt wordt toegepast."

Samen leren en verbeteren

Voor Hannah is The Green Village een unieke onderzoeksomgeving.

"Er gebeurt hier veel tegelijk," zegt ze. "Innovaties, samenwerking tussen bedrijven en overheden en betrokkenheid van studenten. Dat maakt het een ideale plek om opschaling te bestuderen." Een belangrijk verschil met traditionele innovatieprocessen is dat eindgebruikers vroeg betrokken zijn. Netbeheerders, woningcorporaties en andere partners denken mee tijdens de ontwikkeling. Daardoor krijgen innovatoren snel inzicht in wat werkt en wat niet. Na testen volgen pilots in de gebouwde omgeving, bijvoorbeeld in gebouwen van woningcorporaties. Zo ontstaat een continu leerproces tussen fieldlab en praktijk. Innovaties worden getest, aangepast en opnieuw toegepast.

Europese steun als basis

Veel experimenten zijn mogelijk dankzij steun van Kansen voor West. Deze Europese subsidie maakt het mogelijk om infrastructuur en testfaciliteiten te realiseren. Ook helpt de subsidie bedrijven om innovaties in de praktijk te testen en verder te ontwikkelen.

De samenwerking met woningcorporaties laat zien hoe dit werkt. Innovaties worden getest in bestaande gebouwen. Feedback uit

deze pilots leidt tot verbeteringen en oplossingen die beter aansluiten bij gebruikers en beheerders.

Van innovatie naar maatschappelijke toepassing

Het effect van een fieldlab gaat verder dan individuele innovaties. Hannah's onderzoek laat zien dat fieldlabs ook bijdragen aan nieuwe samenwerkingen en kennisontwikkeling. "Kleine experimenten kunnen leiden tot grotere veranderingen," zegt ze.

Opschaling blijkt geen rechte lijn van test naar markt, maar een gezamenlijk leerproces. Gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen werken samen om innovaties verder te brengen.

Wat in The Green Village wordt getest, is daarom niet alleen technologie, maar ook de manier waarop innovaties hun weg vinden naar de samenleving. Fieldlabs maken die stap mogelijk — van experiment naar toepassing. ■

